

lérrel 210, 355 lej
gallérrel dívat
265 lej
5, 258, 290 lej
385 lej
drág 165 lej
drág 210 lej
p rövid 110 lej
p 165, 200 lej
kalap 285 lej
ruszorkalap 600 lej
énykalap 325 lej
énykalap 450 lej
84, 100, 135 stb.
8, 25, 35, 45, 50,
lej
ók 55, 75, 98,
50 lej
ók 15 lejtől
ók 145 lej
ók 38 lejtől
ekben 120 lejtől
30, 35, 55 lej
130, 160 lej
ók 18 lej

arisnya 27 lej,
5 lej,
540 lej,
i kötetny 120 lej,
Cérna 9 lej.

porcellán,
sek, lámpa,
yermekjáték,
dobozárak,
perecikkék,
ngi árak,
rosarak
ékban!

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Ss. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

EREDŐ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 33. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Adár rison 6 * 1924 február 11 Hétfő

Ki hazudott?

Valószínűleg sohse fogják eldönteni, hogy ki hazudott. A „Newyork World“-nak riportere, aki Wilson halála napján Lloyd George-interjú közölt, amelyben azt a kijelentést adta az angol liberális vezér szájába, hogy Wilson és Clemenceau az ő háta mögött egyeztek meg a Rajna-vidék megszállására nézve; vagy pedig Lloyd George, aki kereken megcáfolja, hogy ilyen kijelentést tett volna. De ez nem fontos. Mivel ezt a kérdést eldönteni amúgy sem tudjuk, kár volna vitába szállani bármelyik fél igazsága mellett, bár ilyenkor a közvélemény többnyire az újságírókat szokta védelmébe venni.

A fontos az, hogy azt a bizonyos egyezményt mégis megkötötték és a Rajna-vidék megszállása Európa egyik legfontosabb kérdésévé lett, sőt Németország élet és halál kérdésévé. A fontos az, hogy a newyorki lap úgy állítja be Lloyd Georgeot, akár tette ezt a kijelentést, akár nem, hogy a Rajna-megszállás akarata nélkül történt. Valószínűleg az idők folyamán még sok ilyen nyilatkozatháború lesz és még nagyon sokszor fognak letagadni olyan államférfi nyilatkozatokat, amelyekben az egyik államférfi kijelenti, hogy a másik kettő az ő háta mögött egyezett meg egy népek sorsát eldöntő kérdésben. De el fog jönni annak az ideje is, hogy egyszer a népek szava fog megnyilatkozni és rásütik a bélyeget azokra az államférfiakra, akik mindig a nép háta mögött kötik meg egyezményüket. Most Lloyd George panaszkodik Clemenceau és Wilson titkos szerződése ellen. Holnap valószínűleg Clemenceaunak lesznek hasonló vádjai, mintha ők mindannyian nem egyazon bűn vádlottai lennének.

Ebben a veszekedésben talán a kismélt zett népeknek, annak a bizonyos harmadiknak kellene örvendenie. De örvendjen-e, amikor végül is minden összekapásnak újból csak a nép adja meg az árát. Megadja, akármelyik fél kerül ki győztesen, akár békülnek, akár haragszanak, mert végeredményében egyre megy: hátrnk mögött tárgyalnak s kötnek egyezményeket, hogy azután mindenért a nép tartsa a hátát.

Az összevart szív

A bécsi orvosok egyesületében dr. Winkelberger orvosnár érdekes előadást tartott egy összevart szivről. Huszonegyéves vasutas fekdűt a mítóasztalon, megunt az életét, konyhákést döfött a mellébe. A kés éle behatolt a szivébe és amikor feltárták keblének burkát, ott vonaglott halódón a sebesült sziv. Hétmiliméternyi éket vert a kés a sziven, az orvos három ügyes öltése beállította a vérzést, az összevart sziv ismét dobogni kezdett.

A tudomány ma már messze tart, a technika rohan előre, az ész és az ügyesség behatol a természet legrejtettebb titkaiba. Még néhány évvel ezelőtt a sziv sebéti emberi tudomány behégeszteni nem tudta, a fiatal vasutas boldog feltámasztása azonban már nem az első eset, a bécsi klinikákról nem egy bevarrtszívű, halálból visszarántott ember indult neki újból az életnek. Két évvel ezelőtt végezte Rehn professzor az első szivműtétet és azóta Eiselberg tanár bécsi klinikáján huszonkét szivsebet vettek műtét alá. Huszonkettő közül tíz életben maradt, mert a tudomány csodája új megszgyét vágott a természet titokzatos öserdjén.

A halál mohó démonát ime minden oldalról megkönyvezi az emberi ész és gondterhes, súlyos emberöltők sok munkájával veszi fel a harcot a halál birodalma ellen. Műtötermekben, kísérleti állomásokon, könyvtárszobákban elvonult emberek, a tudomány csendes katonái hallatlan erőfeszítéssel törnek előre magukat, hogy bacillusokkal, sebekkel, pusztító betegségekkel megvívják harcukat és az embert,

életét oltalmazzák és megvédjék a settenkedő haláltól. Az emberi ész felszáll a magasba, hogy repüljön, gyorsabban tudjon élni, többet, szebben és leszáll a tengerfenékre, hogy minden mélységet megmérjen, szemével minden sötétségbe bepillantson. Egy emberért és minden emberért vívják ezek az emberóriások a harcot.

És ime egy professzor, Rehn két évvel ezelőtt megkísérelte a lehetetlent. Összefoldozta a széteső szivet és életet adott annak, akit már magának kívánt a halál. És ime most Winkel-

berger doktor orvosok gyülekezete előtt állítja oda az életunt vasutas megdöfött szivet, amit három öltés életrehívott: egy jelentéktelen, az élettől elszakadni vágyó fiatalember kicsiny tragédiáját és a tudomány nagy vívmányaként vetíti hallgatói elé a megmentett egyetlen életet, a megmentett egyetlen szivet.

Vajjon eljön-e majd egykor a tudománynak az a legnagyobb bölcse, aki össze tudja varni majd a legvérvörzőbb sebet: az emberiség összezuzott szivet?

Görögországban ismét puccstól tartanak

Nagy riadalom Athénben. Szervezkednek a rojalista katonatisztek. Kafandarisz miniszterelnök bizik erejében

(Athén, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most, hogy Venizelosz visszavonulásával a köztársasági párt radikális szárnya jutott ismét hatalomra, Görögország újlag válságos napok előtt áll.

A rojalisták államcsinyre készülnek.

Az elbocsátott királypárti katonatisztek, Metaxas tábornok hívei, ülést tartottak, amelyen

elhatározták, hogy az októberi ellenforradalomhoz hasonló felkelést szerveznek. A készülő puccs híre óriási izgalmat keltett a főváros lakosságában, de

egész Görögország forrong

és számolni lehet a rend felborulásával. Az új Kafandarisz-kormány bizik a maga hadseregében és azt hiszi, hogy a felkelést vérbefojthatja.

Tavasszal megrendezik az első állami képzőművészeti kiállítást

A kiállításra az ország összes festőit és szobrászait meghívják. A bukaresti sajtó tövéde. Lepadatu miniszter nyilatkozata az Uj Keletnek

(Cluj-Kolozsvár, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lepadatu kultusz- és szépművészetiügyi miniszter ma délelben Kolozsvárra érkezett. A miniszter a prefektúrán szállt meg, ahol megbeszéléseket folytatott Muresan prefektussal és Vladescu ezredes törparancsnokkal. Munkatársunkat délután fogadta Lepadatu miniszter, akinek felemlítettük, hogy a bukaresti és az erdélyi sajtó a szenátus csütörtöki üléséről szóló beszámolójában arról adott hírt, hogy Bianu szenátornak a kisebbségi felekezeti iskolák elleni vádjait ő is magáévá tette.

— Mik azok a bűnök, — kérdeztük — amelyekket miniszter ur a felekezeti iskoláknak tulajdonít?

— A bukaresti és annak nyomán az erdélyi lapok is — felelte a miniszter — tévesen közölték a szenátus ülésének lefolyását. Nem foglalthattam állást a felekezeti iskolák ügyében, annál kevésbé, mert ez az ügy nem az én reszortomba tartozik. Bianu szenátor említett interpellációjának egyik részében az erdélyi római katolikus státus állítólagos szabálytalanságairól is megemlékezett. En interpellációjának erre a részére reflektáltam. Válaszomban kijelentettem, hogy újságírók és magáninformációk alapján nem járhatok el, míg a valódi tényállást keilő alaposással át nem tanulmányozom. Hogy a kérdéstről tiszta képet nyerhessek, a legautentikusabb helyről, az római katolikus státus vezetésétől kértem felvilágosításokat. Felszólítottam a vezetőséget, küldjék be hozzám az 1918 december elsejétől mai napig felvett jegyzőkönyveket, a státus alapszabályait és az igazgatótanács összes tagjainak névsorát. Ezeket az adatokat kellő komolysággal fogom áttanulmányozni. Ha az iratok átvizsgálása során kiderül, hogy a státus az állam szuverénitását, vagy annak törvényeit megsértette, ugy a bűnösök ellen törvényesen fogunk eljárni. Mindaddig azonban, míg az adatok rendelkezésemre nem állnak, semmit sem tehetek. Ezeket feleltem Bianu szenátor interpellációjára és csupán a bukaresti sajtó felületességén mulott, hogy az ország sajtója olyan kijelentéseket tulajdonított nekem, amelyek nem is tehettem meg.

— Régi panasza az erdélyi képzőművészeknek, — mondtuk — hogy nem áll ren-

delkezésükre megfelelő kiállítási terem és így a működésük sem erkölcsi, sem anyagi sikerrel nem járhat. Ugy tudjuk, hogy a miniszter ur tervbe vette ennek a kérdésnek is a megoldását.

— A legelső lépést ebben az ügyben már meg is tettem. Bukarestben még ez évben hivatalos képzőművészeti kiállítást rendez az állam, amelyet francia mintára Salon Oficial-nak nevezünk el. Erre a kiállításra meghívjuk az ország összes festőit és szobrászait. A rendezőbizottságot neves bukaresti festőkből és szobrászokból már ki is neveztem. A kiállítást, amely két hónapig fog tartani, az Atheneu Romana-ban rendezzük meg.

— Az állam a maga részéről többszáz ezer lejre rugó díjjal segíti elő a kiállítás anyagi és erkölcsi sikerét. Ha a bukaresti kiállítás sikerrel jár, ugy a kiállítást az ország minden nagyobb városában is megrendezzük. A kiállítás után rórat fogom ejteni állandó kiállítási terem létesítésének is.

— Egy időben arról is szó volt, — folytattuk — hogy a kormány, illetőleg a művészetiügyi reszort művészetthonokat fog létesíteni. Történt-e valami ebben az ügyben?

— Egyelőre — felelte a miniszter — a nagybányai művészkolónia reorganizálása foglalkoztat. A nagybányai kolóniát ki akarom építeni, hogy a tehetséges festők legalább nyaranta otthonra találhassanak.

— Soimescu volt művészetiügyi vezérfelügyelő utódjára vonatkozólag történt-e már valami megállapodás?

— Soimescu vezérfelügyelőnek — válaszolta jelentős kézmozdulattal a miniszter — le kellett mondania. Hogy miért, az nem tartozik a nyilvánosság elé. Soimescu lemondása után el is törültem a vezérfelügyelőiséget és az országban három művészetiügyi felügyelőiséget szerveztem, amelyek így saját hatáskörükben intézik el a felmerülő kérdéseket és csak különösen fontos esetekben fordulnak Bukaresthez. A három kerületi felügyelőiség egyikének székhelye Kolozsvár, hatásköre a tulajdonképpen Erdélyre terjed ki. Ennek a felügyelőiségnek az élén Isacu Aurél áll. A másik felügyelőiségnek, melynek hatásköre a Bánátra, Biharra, a Köröshátra, Szatmárra és Máramarosra terjed ki, székhelye Nagyvárad, vezetője pedig Marcus István. A harmadik felügyelőiség Jasiban van, hatásköre Beszarábiára és Bukovinára terjed

Utban — a palesztinai erdélyi kolóniáért VII.

Két város, mely kevesli a kontingensét. A Barisszia, Ezra és Aviva munka-fogadalma. A vasárnapi miting

(Cluj-Kolozsvár, febr. 9. Az Uj Kelet munkatársától.) Annak a nagyszabású szervező munkának, mely most Erdély és Bánság városaiban Pollák Adolf, a jeruzsálemi Nemzeti Alap központ kiküldöttének vezetése mellett folyik, két értékes állomása volt: Marosvásárhely és Szászrégen. Mind a két városban már évek óta mintaszerű zsidó munka folyik és a vezető emberek már korán felismerték, hogy az ifjúságot nemcsak be kell vonni a munkába, de önálló tevékenységre is kell ösztönözni. Mind a két városban hosszú idő óta működik a Barisszia, az Ezra, melynek diák-tagozata is van s az utóbbi időkben megalakult a két Aviva is.

Pollák Adolfot utjában a Keren Hajjeszód erdélyi irodájának vezetője, dr. Szőnyi Géza kísérte és ezzel is kitejezésre jutott az az együvértartozás, és összhang mely Erec Jisrael felépítésének e két hatalmas pénzügyi szervét összefogja. Mind a két városban értékes propaganda és szervező munka folyik. Reghinul Saseben Pollák Adolf népes gyűlés keretében számolt be Palesztina felépítésének előrehaladásáról. A gyűlésen a zsidóság minden árnyalata képviselve volt. Rosenfeld Salamon dr. üdvözölte a kiküldötteket s rámutatott Palesztina felépítésének nagy jelentőségére. A regheni zsidóság egyhangulag vállalta a ráháruló kötelezettségeket, csak a kontingentálás körül volt némi baj. A központ ugyanis 12 ezer lejre taksálta a szászrégeni zsidóságot, ami nagy megütközést váltott ki. A zsidóság vezetői, Rosenfeld dr., Fixel Vilmos és a fiatalág szervezőinek ros-ai kijelentették, hogy városuk ebben az évben legalább százezer lejjel járul hozzá Erec Jisrael felépítéséhez és ezzel az erdélyi kolónia földjének megváltásához. Különösen meghatározó volt a most alakult Aviva lelkes munkafogadalma, melyet Rosenbergné, a vezető tett a központ kiküldöttéi előtt.

Hasznos tevékenységet fejtettek ki a kiküldöttek a Keren Hajjeszód-munkában is. Kasztnér Mór elnöke alatt egy K. H. bizottság alakult, melynek Elek Gyula, Mendel Izidor, Schwarcz József dr., Keppich József, Hermann Andor és a régi lelkes munkás: Fixel Vilmos a tagjai, titkára pedig Rosenberger Samu, az Ezra vezetője. Ezek a súlyt jelentő nevek, kiegészülve a cionista mozgalom értékes vezetőivel, biztosítják a munka sikerét. Marosvásárhelyen ugyancsak népes értekezlet

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aaron Golmidschndt

— Amennyire én tudom, nem! — felelt Jákob. — De még's azt legalább elbeszéltem magának, hogyan halt meg Njal lovag. Ugy történt, hogy Njal lovag harcias fiai, akik mind apjukkal laktak, egyszer agyonverték egy váruat. A várur emberei, hogy visszafizessék a kölcsönt, Njal lovag udvara ellen indultak, körülfogták és felgyújtották. Estefelé már az egész épület lángokban állt. Floze, a vérbosszu-kerecsők vezére, a kapu elé ment és szabad elvonulást ajánlott fel Njal lovagnak. De Njal lovag büszkén felelt, hogy nem akarja tulélni fiait, minthogy megbosszulni úgy sem tudná halálukat. Hát akkor vonulj el te, ház asszonya, — szólott Floze Bergthórához, mert a te halálotat semmiképen se kívánom. De az asszony azt felelt: fiatal lány voltam, hogy Njal lovag felesége lettem és megfogadtam neki, örömet, bánatot megosztunk egymással. Ezzel mindketten elvonultak az égő kaputól a ház belsejébe. Bergthóra csak azt kívánta, hogy a kis unokáját megmentse ki a házból, de a kis fiú tiltakozik. En jobbnak tartom, — mondja a gyermek — hogy veled és Njal apóval haljak, semhogy túléljek bennetek. Akkor aztán Njal lovag feleségével és unokájával ágyba feküdt, megparancsolta a szolgának, hogy egy friss ökörbőrt terítsen rájuk, hogy holttestük ne legyen a lángok martaléka és így feküdt oda meghalni. De ami az egész elbeszélést olyan nagyon vonzóvá és tragikussá teszi, az a bűnös tudata, ami éppen oka annak is, hogy nem is igen kísérelné meg a halál elől való menekülést, még akkor se, ha mindannyian ki tudnák szabadítani magokat.

Joszinszky csak rövid váratra szól.

— Ez a nagy halálmegevetés egyike azok-

volt, melyen dr. Czitron Lázár, a csoport lelkes és munkakész elnöke vezetett. Itt is Pollák Adolf és Szőnyi Géza dr. ismertették azokat a nagy célokat, melyek Erec Jisrael felépítéséhez fűződnek. Zsidó mozgalmunk öreg veteránja, a félország „Czitron bácsi“-ja igen mélyérzésű és tudású felszólalásban fejezte ki örömét e nagy munka megindulása felett. Itt is az ifjúság, a példás energiájú barissziánusok, az Ezra és a máris értéket reprezentáló fiatal Aviva vállalata a munka nehezét. Érdekes, hogy az itteni zsidóság se volt megelégedve a kontingensével és annak négyeszeresére, ötvenezer lej helyett kétszázszázezer lej hozzájárulásra, kötelezte magát.

A szervező utnak legközelebbi állomása Nagyvárad, melynek zsidósága a központ kiküldöttéinek szónoklataival vasárnap rendezti meg a nagyarányúnak ígérkező Palesztina-mitingjét.

Kézigránátokkal akarták megtámadni az újpesti zsidó templomot

Márffyék tervét. Bűntársai szemébe mondják a vádakat. Elitölték az ébredők Klebelsberg-ellenes plakátjának szerzőit

(Budapest, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Márffy bűntársai mai kihallgatásuk során elmondották a rendőrségen, hogy a pokolgépes merényletsorozatokat az erzsébetvárosi Demokrata Kör után a Dohány-utcai zsidó templom ellen akarták folytatni. A terv kivitele azonban veszélyesnek bizonyult és ezért elhatározták, hogy az újpesti zsinagógát fogják felrobbantani. A merényletet Marosi Károly vezetésével Péter Tivadar és Salló János ipariskolai tanulókkal akarta Márffy végrehajtani. A terv szerint Péter a péntek esti

istentisztelet alatt berontott volna a templomba

és kézigránátot hajított volna az imádkozók közé, a menekülők közé pedig az udvaron várakozó Salló János dobott volna kézigránátot, míg Marosi a templomrácson elhelyezett több darabból álló kézigránát-szerelvényt robbantotta volna fel a gyújtószinórral, ami a zsinagógát rombadöntötte volna. Előzőleg több ízben is helyszíni szemlét tartottak, de a terv kivitelére még sem kerülhetett a sor, mert közben letartóztatták őket.

Márffy következetesen tagad, de Marosi Károly a szemébe mondja a történeteket és azaz fejezi be vallomását, hogy a francia követ-ség Reviczky-utcai palotája ellen elkövetett merénylet után megindult erélyes rendőri nyomozás akadályozta meg

az újpesti zsidótemplom felrobbantását.

Budapest, február 9. Nagy feltűnést keltett annakidején, hogy az ébredők a legsúlyosabb támadásokkal illették a hirdetőszlopokra kifüggesztett plakátokon gróf Klebelsberg Kunó

magyar kultuszminisztert. A legutszálbb hangon azzal vádolták meg Klebelsbergert, hogy a zsidók befolyása alá került s ugyanekkor más visszaélésekkel is megvádolták a minisztert.

Ebben az ügyben most tartotta meg tárgyalását a budapesti büntetőtörvényszék Török-tanácsa. Az ügyész az EME igazgatóság tagjai ellen rágalmazás címén készített vádiratot.

Tanuként kihallgatták a tárgyaláson Apponyi Albert grófot, Klebelsbergert és Marinovics főkapitányt. Klebelsberg hangoztatta, hogy mint magánember meg tudna bocsátani az ébredők plakátjairól, de mint magyar miniszter az ország érdekében kívánja a marasztaló ítéletet és annak közzétételét. A tanuvalomások után Morócza főügyész helyettes tartotta meg vádbeszédét, melyben a vádlott elítélését kérte, mert megengedhetetlen, hogy a legfelsőbb hatóságok rendelkezését egyesek visszautasítsák és durva bírálatban részesítsék a legfelsőbb rendőrt.

Az ügyész vádbeszéde után előbb Walter Károly, majd Ulain Ferenc védők tartották meg beszédeiket, felmentő ítéletet kérve védencükre. A védőbeszéd után elnök a tárgyalást berekesztette.

A tárgyalás újból való megnyitása után az elnök kihirdette a törvényszék ítéletét, mely szerint a bíróság Turcsányi Egont és Lukacsevics Lajost rágalmazásért háromhavi fogházra és százezer korona pénzbüntetésre, Madl Gézát és Lőrincz Antalt 14 napi fogházra és hatvan ezer korona pénzbüntetésre ítélte. Herkey Tibort a bíróság a vád alól felmentette. Az elítéltek felebbeztek.

francia katona mellett! Hasonlitsa csak egyszer össze Jussuf ezredet bármelyik kollégámmal! A jóisten is mintha őt teremtette volna a harcok ösmodelljének... A bátorság kisugárzik egész alakjából, az ember szinte úgy érzi, hogy még a golyók is meglapulnak előtte és kitérnek utjából. Valahányszor meglátom, mindig valami fájdalmas érzés vesz erőt rajtam, — hogy elárulta a saját népét. Hogyan vérezhet az arabok szíve olyankor, ha a keresztények táborában látják ezt az embert!

— És tulajdonképpen ez az, ami olyan könnyössé és ványadtá tesz engem, — folytatta Jákob. — En nekem is vágyam és még több mint vágyam, hogy kitüntessem magam és becsületet szerezzek. De ez ellen a nép ellen nem tudok harcolni. Ugy érzem magam, mint valami bérenc zsoldos, aki, ha nem is pénzért, de mindenesetre bérért gyilkolok. Mert a nyílt csatában való ölés is gyilkosság, ha csak nem igaz ügy nevében öl az ember, vagy legalább is nem a meggyőződésért.

— No, csak aztán át ne szökjön a beduinokhoz. — tréfálkozott Joszinszky.

— Oh, ettől nem kell félni! Minket, európaiakat nagyon is egymáshoz láncolt a civilizáció. Szeretem a franciákat, — ha messze vagyok tőlük. Szeretem őket annak a gondolatnak a kedvéért, melyet az uristen valószínűleg elgondolt, mikor ezt a népet megteremtette.

— Igen, van valami szokatlan ebben a népben, — szakította meg Jákob beszédét Joszinszky. — Ezek az emberek, akik egyénileg mind olyan önzők, erkölctelenek és hiu természetűek, mint nemzet minden nemzet iránt szimpátiát éreznek és mindig készek életüket áldozni értük. En külön-külön minden egyes katonámat gyűlölöm. De ha az ezredet felvonulni látom, büszkén dobban meg a szívem.

(Folyt. köv.)

Cserebogárkorongokat

minden méretben szállít

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-utca 10. szám. — Sürgőnycim: Grossmann. — Telefonszám: 2-86

Pénz és politika. Szocialista magát a fra

(Páris, jától.) A franc szerint — ism szemben a lej bizonyossága az magát a franc sára a kormány első helyen áldos csökkenté

A franc kormány az 1 milliárdot törvényben a kamara kosságot javasliárdal akart és a flotta k Saar-vidék maró teljesítő csapa 1924. évre b rangu katonasolták a bentszenyolc h minden katon got követelt gyobb legyen. titkári állások

Mindezt nyomó többsé vaalat is ell szocialisták ré vényhozás há ségvetési tét Poincaré min nált és itt m mányal szem javaslatot ug selb tette ma gy hogy a r hét szavazató

Annyi sénék reduká ahhoz, hogy fállis ne legyenedése már piacokon, el szerzésénél. A intézkedések valuta követésére nyilván értéke álland tékben járul amelyből ma francia korm megszilárdítá ismét megin

Három fia

Antiszemita

e

(Cluj-

sitőjától.) N

megkezdődte

Néhány fiat

Kolozsvár u

győzve arról

békés járók

ilyen fiatal

Viteazlon

Jakab zsidó

Licht

val tegnap

plomból haz

sarkán elvá

lakása felé

kor az egy

ki. A fiatal

zsidó tanító

nyolodásukr

földre tepe

verték az o

A me

ditotta meg

dett. A va

védje meg

érték és a

vezetni, ho

őket támad

az egyet t

esztikus t

rencsétlen

a vállalata a munka nehezét, a zsidóság se volt mezele-vel annak négyzere, kétszázézer lej hozzájárulásra, a legközelebbi állomása Nagy- borságra a központ kiküldöttének ap rendezi meg a nagyarányu- na-mitingjét.

Legtámadni omot

Elítéltek az ébredők zóit

ztert. A legutszélibb hangon eg Klebelsberget, hogy efolyása alá került

sszaélésekkkel is megvadol- on most tartotta meg tar- öntetötörvényszék Török- z EME igazgatási tagjai n készítet vádiratot.

lgatták a tárgyaláson Ap- Klebelsberget és Marino- belsberg hangoztatta, hogy g tudna bocsátani az éb- e mint magyar miniszter

kivánja a marasztaló ité- tételét. A tanuallomások szhelyettes tartotta meg a vádolt elítélését kérte,

a, hogy a legfelsőbb ható- gyesekek visszautasítsák és vesítsék a legfelsőbb ndört.

után előbb Walter Ká- ne védők tartották meg életet kérve védencükre. an elnök a tárgyalást

való megnyitása után a törvényszék ítéletét, g Turcsányi Egont és galmazásért háromhavi

korona pénzbüntetésre, Antalt 14 napi fog- korona pénzbüntetésre bíróság a vád alól fel- elebbztek.

Hasonlítsa csak egy- est bármelyik kolléga a őt teremtette volna . A bátorság kisugár- ember szinte úgy érzi, meglapulnak előtte és gyszor meglátom, min- és vesz erőt rajtam. — és. Hogyan vérezhet

ét. Ha a keresztények mbert!

ez az, ami olyan kö- z engem, — folytatta yam és még több mint magam és becsüle- a nép ellen nem tu- magam, mint valami nem is pénzért, de sokok. Mert a nyíl- kosság, ha csak nem aber, vagy legalább is

at ne szokjon a be- Joszinszky.

félni! Minket, euró- oz láncolt a civili- t, — ha messze va- annak a gondolat- uristen valószínűleg pet megteremtette.

szokatlan ebben a Jákob beszédét Jo- ek, akik egyénileg lenek és hju terem- nemzet iránt szim- zések életüket ál- on minden egyes az ezredet felvo- n meg a szívem.

am. — Sürgönyeim: Telefonszám: 2-86

Ujból esik a frank

Pénz és politika. Költségredukció az egész vona- lon. Szocialista javaslatok. A lej függetlenítette magát a franktól. Mi lesz a francia frankkal

(Páris, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia frank — a mai zürichi jegyzés szerint — ismét harminc ponttal visszaesett. Ezzel szemben a lej 2:95-re emelkedett, ami kétségtelen bizonyossága annak, hogy valutánk függetlenítette magát a francia valutától, amelynek megszilárdítására a kormányhatalom sokféle intézkedése között első helyen áll az állam költségvetésének milliárdos csökkentése.

A francia kamara egyik legutóbbi ülésén a kormány az 1924. évre szóló költségvetésből egy-milliárdot törölt. E takarékosági szándékkal szemben a kamara néhány tagja még nagyobb takarékoságot javasolt. A költségvetést ezek hárommil-liárdal akarták csökkenteni és pedig a hadsereg és a flotta költségeinek rovására. Követelték a Saar-vidék megszálló csapatainak visszahívását, továbbá a marokkói és a közeli keleten szolgálatot teljesítő csapatok visszavonását is. Követelték az 1924. évre beállított kétezerkilencvenhat magasabb rangú katonatiszti állás törlését és egyuttal javasolták a benszülött csapatok szolgálati idejének tízenyolc hónapra való leszállítását. Ezenfelül minden katona számára évi hatvan nap szabadságot követeltek és hogy a takarékoság még nagyobb legyen, azt akarták, hogy az összes állam-tükári állásokat szüntessék meg.

Mindezeket a javaslatokat a kamara tul-nyomó többsége elvetette. Ellenben egy másik ja-vaslat is elhangzott a kamarában a független szocialisták részéről, akik követelték, hogy a tör-vényhozás határozza meg, a kormány milyen költ-ségvetési tételknél alkalmazza a levonásokat. Poincaré miniszterelnök ebből bizalmi kérdést csinált és itt már megnyilvánult a kamarának a kor-mánnyal szemben való őszinte álláspontja. Ezt a javaslatot ugyanis kétszáznegyven kamarai képvise-ly tette magáévá, háromszázhuszonhétel szemben, úgy hogy a miniszterelnök e kérdésben nyolcvan-hét szavazattöbbséggel tudott csak érvényesülni.

Annai bizonyos, hogy az állam költségveté-sének redukálása valamelyest hozzá fog járulni ahhoz, hogy a francia frank zuhanása katasztró-fális ne legyen. A francia pénz lassu elértéktele-nedése már erősen érezteti hatását a különböző piacokon, elsősorban a közszükségleti cikkek be-szerzésénél. Az elmúlt hetekben különböző tőzsdéi intézkedésekkel sikerült ismét kiparizozni a francia valuta következetes értéktüledését. De az újabb esés nyilvánvalóvá teszi, hogy e valutának a belső értébe állandóan gyöngül, amihez nem kis mér-tékben járul hozzá a megszállásnak az a politikája, amelyből ma már kijózanodni kezd az ország. A francia kormány minden lehető megtesz a frank megszilárdítása érdekében és lehetséges, hogy az ismét megindult valutaromlás átmeneti jellegű.

Három fiatalember véresre vert egy zsidó tanítót

Antiszemita botrány este tizenegy órakor. Szigorú eljárás indul a támadók ellen

(Cluj-Kolozsvár, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány napja Kolozsvár utcáin újra megkezdődtek az antiszemita jellegű rendbontások. Néhány fiatalember, állítólag azzal a céllal, hogy Kolozsvár új rendőrprefektusát, Gritta Ovidust meg-győzze arról, hogy ő sem bír velük, éjszakánként békés járókelőket inzultál az utcán. Tegnap éjjel ilyen fiatalemberkből álló csoport a Piata Mihai Viteazulon megtámadta és véresre verte Lichtmann Jakab zsidó tanítót.

Lichtmann Jakab a hitközség két metszőjé-vel tegnap este tizenegy órakor a Kádár-utcai tem-plomból hazafelé tartott. A Piata Mihaiu Viteazul sarkán elvált társaitól és a Szentlélek-utcában lévő lakása felé tartott. Alig haladt néhány lépést, mi-kor az egyik vendéglőből három fiatalember lépett ki. A fiatalemberek előbb szidalmazni kezdték a zsidó tanítót, majd mikor ez rá se hederített gu-nyolódásukra, rárohantak és ütlegelni kezdték, földre tepertek szakállát ráncigálták és véresre verték az arcát és fejét.

A megtámadott tanító nagynehezen kiszaba-dította magát támadói kezei közül és futni kez-dett. A vashidnal posztoló rendőrt arra kérte, védje meg támadóitól. Időközben támadói is oda-érték és a rendőrt azzal a mesével akarták félre-vezetni, hogy nem ők voltak a támadók, hanem őket támadta meg hét zsidó, akik közül csak ezt az egyet tudták kézrekeríteni. Miközben a fan-asztikus támadást elmesélték a rendőrnek, sze-rensenként áldozatukra újabb ütéseket mértek és

követelték a rendőrtől, hogy a zsidó tanítót ki-sérje be a rendőrségre. A rendőrnek gyanus volt az eset és így az egész társaságot felszólította, kö-vesse őt az elsőkerületi rendőrségre.

Munkatársunk, aki tudomást szerzett az eset-ről, akkor lépett be az elsőkerületi rendőrségre, amikor a rendőr a csoportot előállította. Az egyik fiatalember követelte, hogy munkatársunkat távo-lítsák el a rendőrszobából. Ugyanez a fiatalember később a jelenlevő rendőrtisztek és detektívek fülehallatára kijelentette, hogy a kisebbségi sajtó ugy sem fog tudomást szereznit az esetről, mert ő majd Gritta prefektussal elintézi, hogy a rendőr-ség ne adja ki az esetet. A fiatalembereket kihall-gatták, vallomásukat pedig jegyzőkönyvre vették.

Lloyd George és a „Newyork World“ konfliktusa

Tanukat idéz a megcáfolt „Newyork World“. Némátharát boszód az angol alsóházban. Egyoldaluan hajlík végre a békeszerződést. Macdonald informá-lódik Amerika hangulatáról

(London, február 9. Az Uj Kelet tudósítójá-tól.) Lloyd George visszaküldte a külügyminiszté-riumnak azokat az okmányokat, amelyek miatt a legujabb angol francia diplomáciai incidens támadt és külön levélben fejezi ki sajnálkozást a történet félreértésért. A londoni francia nagykövet Macdo-naldnak átadta Poincarénak ezügybeni válaszát. Politikai körökben azt hiszik, hogy a Lloyd George-féle leleplezési konfliktus elintézetnek tekinthető.

Ez azonban nem valószínű. Lloyd George nyilatkozatára ugyanis a „Newyork World“ lon-doni szerkesztője kijelentette, hogy

cikkének minden betűjét egész terjedel-mében fentartja.

A lap szerkesztője még hozzáfűzi, hogy nem többet, hanem inkább kevesebbet irt meg, mint amennyit Lloyd George neki mondott. Lloyd George tanuk előtt, köztük a „Manchester Guardian“ főszerkesz-tője előtt, valóban titkos szerződésekről beszélt. Közben nem egyszer düh fogta el, hogy Clemenceau és Wilson az ő háta mögött csinálták meg a Rajna-vidék megszállására vonatkozó paktumot.

London, február 9. Morel Edmund alsóházi tag, a munkáspárt legnagyobb külpolitikai tekin-télyeinek egyike, nyilatkozott az új angol kormány politikájáról. Kijelentette, hogy a munkáspárt leg-főbb külpolitikai célja

a népszövetséget gyakorlati erejű, álta-lános nemzetközi szervvé fejleszteni,

melynek képesnek kell lennie arra, hogy a nem-

Románia készül a bécsi tárgyalásokra

Az összes vitás kérdéseket tárgyalni fogják. Joffe volt népbiztos képviseli Oroszországot. Miért halasztódott el az olasz-orosz szerződés aláírása? Rakovszky lett a szovjet londoni ügyvivője

(Róma, febr. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön, a késő esti órákban, mint ismeretes, minden változtatás nélkül aláírták az olasz-orosz kereskedelmi szerződést. A szerződés alá-írása époly váratlan volt, mint a tárgyalások félbeszakítása. A sorozatos meglepetéseknek az a magyarázata, hogy amikor Oroszország halogatni kezdte a szerződés aláírását, Mussolini táviratot intézett Csicserinhez, amelyben rámu-tatott arra, hogy mindjárt hivatalba lépése után sikraszállt az orosz kormány elismerése mellett. Egyben bejelenté, hogy haladéktalanul

olasz nagykövetet nevez ki Moszkvába,

úgy hogy a két ország közötti viszony február hetedikétől kezdve véglegesnek tekinthető. Hír szerint a Vatikán is apostoli delegátust küld Moszkvába, aki azonban nem fog diplomáciai állást betölteni.

Litvinoff kijelentette, hogy Olaszország azért ismerte el oly későn Oroszországot, mert bizonyos módosításokat javasolt a két állam között kötendő szerződéshez, amelyeket a római orosz delegációnak előbb be kellett jelentenie a szovjetkormányának és attól utasításokat kellett kérnie.

Moszkva, febr. 9. Bethlen István magyar miniszterelnöknek ismeretes kijelentésével kap-colatban, hogy Magyarország csak bizonyos garanciák ellenében hajlandó a szovjetet elis-merni, a hivatalos „Izvesztija“

visszautasítja, hogy az orosz kormány elismerését előzetes feltételekhez kössék.

Elsősorban vonatkozik ez az adósságok és a külföldiek vagyonának rendezésére, mely kér-

Kihallgatásuk után mindhármukat átkísérték a központi rendőrségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték őket.

Ma délelőtt munkatársunk felkereste Gritta Ovidius rendőrprefektust, akinek elmondotta az éjszakai történeteket. Gritta prefektus kijelentette, hogy már tudomást szerzett az esetről s felhábo-rodva vette tudomásul, hogy az egyik fiatalember az ő nevével akarta menteni magát cselekményé-nek következményei alól. Kijelentette, hogy ő nem hagyja magát terrorizálni senkitől és a legszigorubb vizsgálatot rendelte el az ügyben.

Ma délelőtt újból kihallgatták a három fiatal-embert, kihallgatásuk után pedig szabadlábra he-lyezték őket. Az eljárás megindult ellenük.

zetközi politikának egészséges lökést adjon. Ahhoz, hogy ez a terv megvalósuljon, a szükséges első lépés az volna, hogy Németország, Amerika és Oroszország is belépjenek a népszövetségbe. Ezt az első lépést követnie kellene annak, hogy a békeszerződéseknél a győzők részéről történő egy-oldalu magyarázata megszűnjék. A legyőzött or-szágoknak ismét talpra kell állaniok és vissza kell nyerniök önkormányzatukat.

A mai állapot, melyben a katonai hatalom adja meg a szankcióját annak, hogy a katonák ál-tal diktált szerződéseket megtartsák és amely álla-potnak teljesen egyoldalú fegyverkezési jog az alapja, a legélesebb ellentétben áll a világbéke gondolatával. Egy ilyen állapotnak föltétlenül új bonyodalmaakra kell vezetnie. A mai helyzet nagy sullyal nehezedik az összes nemzetekre, melyek

versengenek egymással a fegyverkezésben.

Franciaországnak és szövetségeseinek kétségtelen joguk, hogy biztonságban éljenek, de ugyanerre joga van Németországnak is. Ha az elsősorban ne-vezett állam a biztonságot a másodsorban felsor-rolt állam rovására akarja biztosítani, akkor nem ér el biztonságot sem Franciaország, sem szövetsé-gesei számára.

A „Daily News“ információja szerint Mac-donald tájékozódott, hogy milyen a hangulat az Egyesült-Államokban egy nemzetközi értekezlet összehívása tekintetében, mely ezekkel a problé-mákkal foglalkozna.

dések csupán az elismerés megtörténte után szabályozhatók.

London, febr. 9. A szovjetkormány vá-lasza megérkezett Macdonaldnak arra az érte-sítésére, hogy a szovjetkormányt elismeri. A válasz rendkívül barátságos hangú, tudomásul veszi a szovjet elismerését és Rakovszkyt kine-vezi londoni diplomáciai ügyvivőnek. Az eddig kolportált hírek tehát, melyek arról szóltak, hogy Angliának a szovjetet elismerő jegyzéke csalódást keltett Moszkvában, nem felelnek meg a valóságnak.

Bukarest, febr. 9. A külügyminisztérium-ban tegnap előkészítő értekezlet volt

a bécsi orosz-román konferenciával

kapcsolatban. Az értekezleten Duca külügymi-niszter felhívta az összes érdekelt minisztéri-umokat, hogy sürgősen terjesszék be az összes vitás kérdésekről, azok megoldásáról, valamint követeléseikről szóló jelentésüket.

Bécs, febr. 9. Moszkvából kapott értesülés szerint a „Neues Wiener Journal“ úgy tudja, hogy a román-orosz tárgyalásokra Joffe volt kereskedelmi népbiztos Bécsbe érkezik. Joffe képviselte Szovjetoroszországot a Japánnal leg-utóbb folytatott gazdasági tárgyalásokon is.

— **Influenzajárvány Angliában.** London-ból jelentik, hogy a néhány héttel ezelőtt kitört influenzajárvány egyre nagyobb méretekben hara-pózik el. A múlt héten százötvenhárom haltak meg Angliában, míg ezen a héten az áldozatok száma elérte már a kétszázharminchatot. London-ban az influenzában elhunytak száma ezen a héten negyvenkilencről hetvennégyre emelkedett.

Franciaország nem költ eleget a fegyverkezésre

Klotz volt pénzügyminiszter és Taponier képviselő kamarai beszéde. Poincaré tüntetőleg elhagyta az üléstermet. Eredménytelenül végződött a szakértői bizottság berlini munkája. Németország tizenhárom és fél millióval tartozik Romániának

(Bukarest, febr. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Argus” jelenti, hogy a Wiesbadenben működött román jóvátételi bizottság jelentése szerint Németország még tizenhárommillió-öttszáz ezer arany márkát tartozik Romániának visszatéríteni. E kérdésben most folynak a tárgyalások Bukarest és Berlin között. A kormány azt kívánja, hogy Németország adósságát vasúti személykocsi szállítással egyenlítsse ki.

Páris, febr. 9. A pénzügyi reformok tegnapi vitájánál Klotz volt pénzügyminiszter indítványozta, hogy a kormány által eszközözendő megtakarítások a fegyverkezéssel és a nemzetvédelemmel ne legyenek végrehajthatók, hanem csakis más közéleti ágazatoknál. Taponier igen heves beszédben támadta a kormányt,

amely nem teszi meg az ország védelmére a szükséges előkészületeket, mint ahogyan a háború előtt sem tette meg.

Ezekre a szavakra nagy zaj tört ki és Poincaré felkérte a szónokot, ne folytassa beszédét, mert az ilyen szavak ártnak az országnak. Annak dacára, hogy a miniszterelnök a haza nevében kérte erre, Taponier tovább beszélt ebben a hangnemben, mire Poincaré tiltakozva kiment az ülésteremből.

Két budapesti zsidó diák kalandjai Délamerikában

A 18 éves Bíró Géza pénztelenül nekivágott a világnak. Kalandos utazás után Brazíliába került, hogy aztán a newyorki egyetemre jusson

(Budapest, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Magyarország fővárosának zsidó közvéleményét most egy szenzációs napló foglalkoztatja, melyet egy tizennyolc éves zsidó diák írt, akit a numerusz klauzusz elűldözött hazulról és pénztelenül nekivágott a világnak. Valóságos regénybe illő kalandok között kelt át az Atlanti-óceánon és Délamerikába ment, hogy kerülő uton a newyorki egyetemre jusson.

(A numerusz klauzusz miatt)

Bíró Géza, Bíró Sándor budapesti magánhivatalnok fia írta a naplót, amely beszédesebben beszél minden regénynél. A 18 éves Bíró Gézát nem vették fel a közgazdasági egyetemre. Ezért egy barátjával, Weiner Ernővel elhatározta, hogy külföldre megy. 1923 február 23-án elbucsuzott a szüleitől és kétszáz ezer magyar koronával a zsebében világgá indult a két diák. Bíró Géza szülei most kapták fiuktól az első levelet, amelyben naplószerűen írja le kalandos élményeit. A napló szóról-szóra a következő:

Hol volt, hol nem volt, az Atlanti-óceánon is túl volt egy ország. Ugy hívták: Brazília. Ebbe az országban egyszer elment két szegény pesti diák szerencsét próbálni. Az egyiket hívták Weiner Ernőnek, a másikat Bíró Gézának. De alig voltak ott pár napig, Bíró így szólt Weinernek:

(Pézt nélkül idegenek közt)

— Édes barátom, itt nem érzem jól magam. És másnap elmentek mindketten a rio-de-janeiroi komitétához, jegyet kértek Pernambucoig, de csak Bíró kapott, mert Weiner beteg volt. A rioi magyarok kinevették Bíró, hogy pénz nélkül vág neki a világnak. Hogyan fogok én eljutni Habamáig (Havanna), amely utam végcélja? Mikor látták, hogy makacsul ragaszkodom tervemhez, kérésre fogták a dolgot, de nem bírtak lebeszélni és szomorúan kísérték ki a kikötőbe, úgy néztek rám, mint aki a biztos halálba indul.

1923 április 9-én reggel elhagytam Ríót. A hajón öt napig beteg voltam s a hatodik napon megérkeztem Pernambucoba. Itt először egy magyar vaskereskedőt kerestem, de nem találtam otthon: üzleti uton volt. Egy másik magyarnál éjjeli szállást kaptam. Másnap nagyon rosszul lettem, kórházba mentem, ahol nyolc napig fekvtem. Mikor kikerültem, a német konzulhoz mentem, aki ugyan kijelentette, hogy semmi köze a magyarokhoz, de addig kértem és könyörgtem, amíg nem váltott nekem jegyet Paráig és tíz milreis zsebpénzt is adott.

Hajóra szálltam. Abban a hiszemben voltam,

Az ülést hamarosan felfüggesztették és a kamara folyosóján

elterjedt a hír, hogy Poincaré le fog mondani.

Nemsokára azonban a miniszterelnök újból megjelent és elfoglalta bársonyszékét, mire a többség nagy ovációt rendezett mellette. Peret elnök pedig megnyitotta az ülést és felhívást intézett a kamara tagjaihoz, kerüljék az ilyen incidenseket. Klotz erre visszavonta indítványát és kijelentette, hogy meg van elégedve Poincaré szavaival és magatartásával. Ezután megtörtént a szavazás és a kamara

352 szavazattal 182 ellen megszavazta a javaslatot,

amely megengedi, hogy a kormány az érvényben levő törvényeket esetleg módosító rendeleteket adhasson ki, azonban e rendeletek jóváhagyás végett hat hónapon belül mindenkor a parlament elé terjesztendők.

Berlin, február 9. A második szakértői bizottság, amely tegnap utazott el Berlinből, semmiféle eredményre nem jutott a német tőke külföldre menekülésének vizsgálatánál. A bizottság elutazása előtt felkérte a német kormányt, hogy bizonyos adatokat küldjenek meg a bizottság számára Párisba.

hogy Parától hat nyolc nap az ut Havannáig. A hajótársaságnál azt mondták, hogy száz milreiba kerül. A brazilai hajók rettenetesen ágyú, nincs a harmadik osztályon, az étel ugyszólván ehetetlen. Megismerkedtem egy német kereskedővel, aki husz milreist ajánlott föl nekem. Azt mondta, ő is sok megpróbáltatáson ment át, ő tudja, mi a pénztelenség. A hajón krumplit pucoltam s ennek fejében jobb kosztot kaptam. Teljes heti ut után Parába érkeztem. Egy hotelben szobát vettem ki. Itt egy csehvel és egy némettel találkoztam, akik nagyon leültették vállkozó kedvem. Elmondták, hogy innen Kubába nem megy hajó, Mexikóba megy ugyan, de csak félhavonként és a jegy 500 milreiba kerül. Ebéd után nagyon rosszul éreztem magam. Ismerőseim szerint ezt a klíma okozza. Másnap, május 3-án elmentem a német konzulátusra. Itt azt mondták, hogy még németen sem tudnak segíteni, nemhogy idegeneken. Innét a zsidó komitét elnökéhez mentem.

(A zsidó komitét)

Soha nem voltam még úgy meglepődve. Egy brazilai embert találtam ott, egyáltalán nem látszott zsidónak, csak portugálul beszélt (szerencsére meg tudtam érteni magamat) s elmondott panaszomat. Végtelen jölkü bási volt, mindjárt orvoshoz küldött. A hittan-tanárnál étkeztem és nála is aludtam. Egy hétig tartott így, aztán Cayenneig megváltották a hajójegyemet (száz milreis) és május 17-én egy orvostanhallgatóval elindultunk Parából. Ezzel elhagytam Brazíliát. Mikor Parába érkeztem, a komitét elnöke azt mondta, megpróbálja, hogy Newyorkba küldjenek, de sajnos, nem lehetett. Még csak annyit, hogy Parában a hőség európai embernek elviselhetetlen. Isten csodája, hogy kibírtam.

(A szigetbörtön rémségei)

Öt napig tartott az ut a kis hajón, mellyel labdaként játszott a tenger. Cayenne kis falu, hatezer lakosa van, az egész Francia-Guyanna egyetlen fegyenc-telep. Pénzünk nem lévén, megkértük a francia kapitányt, vigyen bennünket ingyen. Megtette. Elvitt francia és holland Guyanna határig, St. Loranig. Ez is fegyenc-telep. Itt egy lengyel zsidóval találkoztunk, aki elmondta, hogy kémkedésért (?) tíz évre ítélték és naponta sokan halnak meg közülök, mert az éghajlatot nem bírják. Enni alig kapnak s a nyomorultak folyton szökésen törnek a fejüket. Nemrég tizen egy csónakkal akartak szökni, de nagy vihar volt és mind a tizen a tengerbe veszttek. Láttunk jóképű francia fiatalembereket, akik egész nap egyenruhában robotolnak.

Cayennétől Paramaribo egy napi távolság és az ut két hollandi forintba kerül. Ezt az összeget egy derék francia utazó adta kölcsön, megadta a párisi címét és azt mondta, hogyha egyszer sok pénzünk lesz, küldjük el neki. Paramariboba szombat reggel érkeztem.

(A paramaribói rabbinál)

Mindjárt a templomba mentünk s olyan korán volt még, hogy csak a rabbit találtuk ott. Fölhívott a tórához és én szégyenszemre alig tudtam elolvasni, amit mutatott. Istentisztelet után a rabbi magához hívott bennünket. Itt megtudtuk, hogy nem megy Kubába hajó, hanem Curacaoba, onnét mehetünk tovább. A paramaribói zsidó testvérek jószágát leírni nem lehet, de a többi hollandus is csupa sziv-ember. Mivel a hajó csak egy hónap múlva indult, addig a rabbinál laktunk, kitűnő ellátást kaptunk, külön szobát, pyjamát, kalapot, két pár új cipőt vettek nekünk, anélkül, hogy bármit is kértünk volna és hetenkint két holland forint zsebpénzt. Folyton munkát kértünk tőlük, de erről hallani sem akartak, azt mondták, mi orvostanhallgatók vagyunk, nekünk nem való a testi munka. Hollandi családokhoz jártunk, az egész város érdeklődött irántunk, udvaroltunk szép hollandi leányoknak. Olyan volt ez a hónap, mint egy gyönyörű álom. Éppen erre az időre esett a rabbi leányának eljegyzése. A hollandi gyarmat kormányzója levélben gratulált, a pénzügyminiszter személyesen jelent meg. Az eljegyzési ünnepen mindenkinek el kellett mondani kalandunkat. Itt ismerkedtem meg egy fiatal, nagyon gazdag cionistával. Ilyen lehetett az Aranyember.

(A néger köztársaság felé...)

Letelt a hónap. Óriási élelmiszer-csomagokkal, ajándékokkal, arany nyakkendővel, parfümmel és cigarettá-tárcával megrakodva, bucsuztunk el a mi drága rabbinától és a jó hollandusoktól. Tíz napig tartott az ut, amíg Curacaoba értünk. A jegy árát, kettőnk részére 60 hollandi forint értékben, házigazdánk gyűjtötte össze. Curacaoban fejenként 100 forintot kell felmutatni az idegennek; persze ennek a tizedrésze sem volt nálunk de jóemberek kezekedtek értünk és egy nap múlva Angol-Guyanna fővárosába érkezünk, ahol egy napig állt hajónk. Itt lengyel zsidókkal találkoztunk, akik gyémánttal kereskednek. Ezek már hallották, kik vagyunk. Tizenöt-tizenöt forintot adtak nekünk, egészen elkábulunk, mikor ezt a sok pénzt láttuk. Aztán Trinidadon, Venezuelán át tíz nap múlva Curacaoba értünk. Ide levelünk volt a paramaribói rabbitól Maduro nevű zsidó bankárhoz, aki Középamerika egyik legvagyonosabb embere. Mindjárt megváltotta a hajójegyünket Haitig. Itt partralépkör fejenként 30-30 font sterlinget kell felmutatni: ezt az összeget a nagyszerű Maduro letétbe helyezte.

Két nap múlva megérkeztem az önálló néger köztársaság fővárosába: Port au Prince.

AZ UJ KELET PANASZKÖNYVE

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Ha jól emlékszem, van egy rendelet, mely szerint minden élelmiszert csakis tiszta papírba szabad csomagolni. A rendelet ellen vétőket büntetés terheli. Ezzel szemben már nem először esik meg velem, hogy a mézarszékben ugynevezett makulaturába pakolják a húst. Ez a papír, mely valami hivatal poros irattárból került elő, nemcsak izlés szempontjából visszatartó, hanem valószínűleg melegegysé a bacillusnak: poros, piszkos, teleirt, dohos és ki tudja, hány kézen ment keresztül. Nem lehetne ezen valahogy segíteni?

Kiváló tisztelettel:

E. D. előfizető, Széchenyi-tér

Válasz: Főleg a közönségen mulik, hogy ez az anomália megszűnjék. A legközelebbi alkalommal tessék fehér, tiszta papírt követelni s ha ezt megtagadnák, jelentést kell tenni a főorvosi hivatalnak.

Valutát és Devizát
a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kelozvár, Főtér 20. Telefon 40 és 228

HIREK

Ar Uj Kelet sz. egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Bronzániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (București, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetői iroda vesz föl hirdetőseket.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

— Drágaság Párisban.

Párisból jelentik: Szemben azokkal a hírekkel, hogy a francia fővárosban az árak a frank értékesítkésére ellenére sem emelkedtek, a következőkben lehet jellemezni a mai állapotokat: A hotelszobák, amelyek még nemrégiben tizenöt frankba kerültek naponta, ma már huszonöt-harminc frankba kerülnek és ehhez hozzájárul még a kiszolgálás tízszázaléka és a városi adó nyolc százaléké. Ez az ár azonban csak a polgári hotelekre vonatkozik és nem a luxushotelekre, amelyek háromszor annyiba kerülnek. A deszóna ára egyszerű vendéglőkben tizenkét frank. Csupán a ruházatkészletekben nem volt észlelhető nagyobb drágulás, ennek az oka, hogy textilárunkban tulprodukción van, a gyárosok és kereskedők egyaránt igyekeznek még leszállított áron is tudni árúikon.

— Színházi tüntetés és antiszemita röpcédulák.

A kolozsvári román opera előadását kínos incidens zavarta meg. A közönségnek többnyire fiatalemberekből álló része a vendégszereplő Dicescu asszony ellen tüntetett. A tüntetés végigkísérte az előadást és aztán a színészbejárásnál folytatódott. Dicescu asszony elleni tüntetést egyesek arra használták fel, hogy röpcédulákat dobáltak le a karzatról antiszemita felirásokkal.

— A kolozsvári vendéglősök taggyűlése.

A kolozsvári vendéglősök és szállodások ipartestülete február 12-én délután 4 órakor a kereskedelmi és iparkamara nagytermében taggyűlést tart, amelyen a társulat több ügyét fogják behatóan megvitatni. Elsősorban ismertetik az új italmérési törvény tervezetét, állást foglalnak a szállodai rekvirálások ügyében és szóba kerül a zeneadó mai állása is. Főpontja azonban a taggyűlésnek az alkalmazottakkal megkötött kollektív szerződésnek a bérmegállapításra vonatkozó revíziója.

— Kettős lavinaszerencsétlenség Ausztriában.

Bécsből jelentik: A salzburgi Schweinbach községben nagy lavinaomlás volt, a lavina rászakadt a kincstári ítéletre és teljesen eltemette. A katasztrófa idején harminc ember tartózkodott az épületben. A mentési munkálatok megindultak. A hitleri pályaudvarnál háromszáz méter hosszú és harminc méter széles lavina zuhant le, amely eltemette az ott veszteglő személyvonatot és elzárta az Enna-folyó medrét. A folyó kiáradt és elöntötte az egész környéket. A lavinakatasztróftól sújtott vidékre segélyvonatot küldtek ki.

— Sokmillió utalványcsalás a pécsi állampénztárnál.

Budapestről jelentik: A pécsi rendőrség nagyarányú utalványcsalás ügyében folytat nyomozást. Tegnap délelőtt az ottani állampénztárban megjelent Árpád János, a kerületi rendőrfőkapitánysághoz beosztott számtiszt, Klanár Géza nevű barátja kíséretében. A számtiszt szabályszerűen kiállított utalványt mutatott fel és az állampénztár részére 195 millió kiutalását kérte. Az utalványon aláíróként Varga Lajos dr., kerületi rendőrfőkapitány neve szerepelt. Az állampénztár nem rendelkezett megtelevő készpénzzel, ezért annak vezetője, Kovács Zoltán miniszteri tanácsos telefonon értesítésbe lépett Varga Lajos rendőrfőkapitánnyal, aki nagy meglepetéssel értesült a dologról és kijelentette, hogy a 195 millió utalványt nem ő írta alá és az csak hamisítvány lehet. A rendőrfőkapitány utasítására a két embert azonnal őrizetbe vették és a számvétség intézkedett, hogy visszamenőleg vizsgálják meg a kerületi rendőrfőkapitányságtól érkezett és kifizetett utalványokat. A vizsgálat még nem fejeződött be, de már eddig is sikerült megállapítani, hogy az utalványok között egy 157 és egy 45 millióról szóló utalvány hamisított. Mindkét hamis utalvány alatt a kerületi rendőrfőkapitány neve szerepel és azokat a nyomozás adatai szerint szintén Árpád János váltotta be. Ma délelőtt erős gyanúkok alapján őrizetbe vették Árpád János feleségét is. A rendőrség nyomozása során azt is tisztázni igyekszik, hogy Klanár Gézának milyen szerepe volt az utalványcsalások elkövetésében.

Kiütéses tifusz Kolozsváron

Öt tifuzos a kolozsvári pályaudvaron. Fodor főorvos nem informálja a sajtót. Hogyan kell védekezni a betegség ellen

(Cluj-Kolozsvár, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta riasztó hírek terjedtek el Kolozsváron arról, hogy a városban és környéken kiütéses tifuszjárvány ütötte fel a fejét. Több orvosnál érdeklődtünk, akik megerősítették értesülésünket és kijelentették, hogy bár csak szórványosan is, de nagyszámmal fordulnak elő kiütéses tifuzos megbetegedések, amelyek komoly aggodalomra adnak okot.

A kolozsvári pályaudvar harmadosztályú váróterméből tegnapelőtt a vonatindulásra váró utasok közül

öt kiütéses tifuszban megbetegedett embert vittek a járványkórházba.

A betegek felfedezése óriási pánikot okozott az állomáson, amelynek környékéről az utasok fejvesztve menekültek. A hatóságok azonnal megtették a szükséges óvintézkedéseket, a várótermet karantén alá helyezték és fertőtlenítették, hogy a további megbetegedéseknek elejét vegyék.

A kiütéses tifuzos megbetegedések ügyében, amelyek egész Kolozsvárt veszéllyel fenyegetik, munkatársunk ma délelőtt felkereste a városi főorvosi hivatalt, hogy a járvány mértéről és az életleptetett óvintézkedésekről tájékoztathassa a közönséget. Először az egyik városi orvossal beszélünk, aki kijelentette, hogy bár járványszerű megbetegedésről szó nincsen, de tényleg igen sok megbetegedés történt. Kö-

— Elítélték a tegdi plébános gyilkosait.

Nagyváradai tudósítónk jelenti: Nagyváradon ma délelőtt tizenkét órakor hirdette ki a törvényszék a tegdi plébános gyilkosainak büntetését az ítéletet. Lakatos Sándort tizenötévi fogságra, Ajtai Józsefet egy évi börtönre és három évi hivatalvesztésre ítélték, ebből hat hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltötték. Erdei Lajost a törvényszék felmentette, a többi vádlott elleni vádat az ügyész elejtette.

— Reinhardt nem vándorol ki Amerikába.

Bécsből jelentik: Ismeretlen forrásból az a hír került a sajtóba, hogy Reinhardt Miksa New Yorkban állandó színházat akar alapítani s csak azért tér vissza, hogy bécsi és berlini színházait másnak adja át, illetőleg minden európai kötelezettségétől szabaduljon. Reinhardt Miksának egy közeli barátja legerélyesebben megcáfolja ezt a hírt. Holnap már Bécsbe érkezik Reinhardt amerikai utjáról és nyomban hozzálát munkájához.

— Pollák Adolf és az Uj Kelet „Ez történt”-je.

Pollák Adolf, a Nemzeti Alap európai vetetője, ki most Erdélyben tartózkodik, nemcsak kitűnő szónok, de egyszerű elbeszélő is. Rengeteg zsidó anekdótát tud és kitűnően adja azokat elő. Néhány nap előtt Pollák Adolf Marosvásárhelyen járt, ahol a Barissziánusok tiszteletére kommercet rendeztek. Ejjéféle már anekdotákra érett a hangulat és Pollák legjobb történeteit mondotta el. Az anekdoták hatása elmaradt, ehelyett a fiúk összesugtak és végre is az egyik megszólalt:

— Miért nem akar velünk Pollák ur magyarul beszélni, amikor ugylátszik tud magyarul is.

Hiszen ezek az anekdoták az Uj Keletben már megjelentek...

— Ennek a kis jelenetnek az a magyarázata,

hogy Pollák anekdotáit valamelyik élelmes halgatója ellette és feljegyezte s ezekkel akarta az Uj Kelet „Ez történt” pályadíját megnyerni.

— Salgó Mária előadóművésze.

Február 17-én, este fél 9 órakor mutatkozik be aó unitárius kollégium dísztermében a kolozsvári közönségnek Salgó Mária előadóművésznő, aki Budapesten Törzs Jenő tanítványa volt. Érdekes és nívós műsorról lép a közönség elé: Petőfi, Ady, Babits, Kosztolányi, Áprily Lajos, Reményik Sándor, Juhász Gyula, Kádár Imre verseit interpretálja. Az estét Walter Gyula konferálja.

— Lopják a fát.

Ma délelőtt megjelent a rendőrségen Weinstein József és bejelentette, hogy Kolozsvár határában fekvő erdejéből a kitermelt és elszállításra váró tűzifakészletét lopkodják. Az ellopott tűzifa értéke meghaladja a százezer lejt. A rendőrség megindította a nyomozást.

*** Orvosi hír.**

Dr. Kohn Margit gyermekgyógyász rendel Str. Memorandului 6. szám alatt d. e. 11—12-ig, d. n. 3—4-ig.

zelebbi információkat azonban csak Fodor főorvos adhat.

Ezek után egyenesen Fodor főorvoshoz fordultunk kérdésünkkel, aki azt a meglepő kijelentést tette, hogy

a megbetegedésekről neki is tudomása van, de ez a városi hivatal ügye és nem tartozik a nyilvánosságra.

Azt gondolja főorvos ur, — kérdeztük — hogy a kiütéses tifuzos megbetegedések nem tartoznak a nyilvánosság elé? Nekünk kötelességünk informálni a közönséget arról a veszélyről, amely fenyegeti és figyelmébe ajánlani azokat az óvintézkedéseket, amelyekkel a betegség terjedése megakadályozható. Hogy azonban ennek a kötelességünknek elegendő teheszünk, szükséges tudnunk az eddigi megbetegedésekről és azokról az óvintézkedésekről, amelyeket a főorvos ur ajánl a közönségnek.

Ha valami közlendőm lesz a közönséggel, — válaszolta a főorvos — úgy majd falragaszok útján fogom azt majd megtenni. De legnagyobb sajnálatomra nem állhatok a sajtó rendelkezésére.

A védekezés érdekében közölhetjük, hogy a kiütéses tifuzst a ruhatetvek terjesztik és így a betegség ellen a leghatásosabb védelem a gyakori tisztálkodás, különösen a ruha- és fehéreművek tisztántartására. A ruhatetvek elpusztítására a legeredményesebben petróleumot lehet felhasználni.

— Hirtelen halál.

Ma reggel telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy Mester József 54 éves nyugalmazott főkalauz lakásán, Carpatilor-utca 34. szám alatt halva találták. A rendőrségtől azonnal kiszálltak a helyszínre, ahol azonban a halál okát nem sikerült megállapítani. Valószínűleg szívizélhűdés következtében halt meg Mester József.

— Vendéglős-estély.

A Kolozsvár és környéke vendégipari munkaadóinak ipartársulata február 19-én este 9 órakor az iparos-egylet (Főter 23.) összes helyiségeiben tombolával és egyéb szórakozásokkal és tánccal egybekötött háziestélyt rendez. A tiszta jövedelmet az ipartársulat segélyalapja javára fordítják. Az estély sikeresnek ígérkezik. Bukarestből előkelő vendégeket várnak, közöttük Leuteyt, az UPAR elnökét.

— Eljegyzés.

Reingewürz Herman gyógyszerész Petrosény eljegyezte Feuerwerker Matildát Petrosényből. (Minden külön értesítés helyett.)

Örömben, bánatban gondolatok a Keren Kajemetre

6

— Felakasztotta magát.

Ma délután értesítették a rendőrséget, hogy Bala Mihály Kányafő 42. szám alatt lakó ötvenhárom éves öregember felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már meghalt. Az utóbbi időben a szerencsétlen öregember sokat nyomorgott és valószínűleg a nyomor kergette a halálba.

*** Furcsa párisi történet.**

Párisból jelentik. Folyó évi január 15-én pergett itt le a Fatty-Charlot-Zigotto-film, e három minden komolyságtól távol álló ur művészi versenye. Jeana Dupuis asszony ezen a versenyen annyit nevetett, hogy három évre megnémult. Ezzel szemben Beaulien asszonynak, ki azelőtt néma volt, a moziból való kilépésekor megeredt a nyelve s most éjjel-nappal szünet nélkül beszél derék férje határtalan örömeire. Páris prefektusa eme indokok alapján betiltotta e film további előadásait s a három jómadár, Fatty-Charlot-Zigotto, felháborodásában Romániába emigrált. Itt az orvospszichiáterek tanácsa eme ördögös film véleményezése céljából tartott ülésében azt az egyhangu határozatot hozta, hogy e vigjátékok előadásait közegészségügyi szempontokból engedélyezi az alábbi feltételek mellett: 1. A vigjátékok elsősorban Kolozsvárt, a Select-mozgóban adandók elő. 2. Az öregek, bajbaskadnak és szerelmesek okvetlen jöjjenek el, hogy elfelejtsék bánatukat. 3. Az igen tisztelt hitelezőknek meg kell jelenniük, hogy nekik is legyen valami vigasztalásuk. 4. A házások semmiképpen sem maradhatnak távol, hogy végérvényesen el ne keseredjenek. 5. Nem kívánatos azonban a hivatos humoristák megjelenése, mert ezek biztosan kölcsön veszik a mi három egészségügyi komikusunk összes jó ötletét.

paramaribo egy napi távolság és forintba kerül. Ezt az összeget tázó adta kölcsön, megadta a monda, hogyha egyszer sok k el neki. Paramariboba szom.

(A paramariboi rabbinál)

plomba mentünk s olyan kocsikba csak a rabbit találtuk ott. és én szégyenszemre alig tudmatotott. Istentisztelet után a bennünket. Itt megtudtuk, a hája hám Curacaoba, b. A paramariboi zsidó testem lehet, de a többi hollandber. Mivel a hája csak egy addig a rabbinál laktunk, kunk, külön szobát, pyjamát, pítőt vettek nekünk, anélkül, ak volna és hetenkint két t. Folyton munkát kértünk, i sem akartak, azt mondták, vagyunk, nekünk nem való ndi családokhoz jártunk, az t irántunk, udvaroltunk szép. Eppen erre az időre esett eljegyzése. A hollandi gyar- lben gratulált, a pénzügy- jelent meg. Az eljegy- kinek el kellett mondani edtem meg egy fiatal, nagyon en lehetett az Aranyember.

néger köztársaság felé...

Óriási élelmiszer-csomagok- y nyakkendővel, parfüm- l megrakodva, bucsuztunk tól és a jó hollandusoktól. amig Curacaoba értünk. észére 60 hollandi forint- tyított össze. Curacaoban kell felmutatni az idegen- zedése sem volt nálunk ték értünk és egy nap városába érkezünk, ahol Itt lengyel zsidókkal talál- al kereskednek. Ezek már Tizenöt-tizenöt forintot alkábultunk, mikor ezt a Trinidandon, Venezuelán oba értünk. Ide levelünk itól Maduro nevű zsidó- merika egyik legvagyonos- megváltotta a hajójegyün- péskor fejenként 30—30- tati: ezt az összeget a helyezte. gerkeztünk az önálló né- : Port au Prince-be.

ANASZKÖNYVE

rkésztség!

van egy rendelet, mely t csakis tiszta papírba delet ellen vétőket bñ- en már nem először esik zárszékben ugynevezett hust. Ez a papír, mely árából került elő, nem- iszatasztító, hanem való- usnak: poros, piszkos, hany kézen ment keresz- ahogy segíteni?

váló tisztelettel:

őfizető, Széchenyi-tér

önéségen mulik, hogy ez legközelebbi alkalom- pirt követelni s ha ezt tenni a főorvosi hiva-

t és vizát

agosabb áron vesza

Hitelintézet

Telefon 40 és 229

A
farsangi szezon
legszebb anyagai a legnagyobb választékban!

ARANY, EZÜSTKELMÉK
CREPE PLISSÉ
COTTE D' AZUR
CREPE D' CHIN
SCHARMANT
MOARE
BROCAT
MATLASSE
TAFFETT
VELEUR-CHIFFON
minden színben

Grünwald & Steiner
női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piata Unirii 12.
Telefon 961

DURA
temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan
raktáron gyári áron

**VADÁSZ
& COMP.**
MŰSZAKI VÁLLALAT
Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u. 11)
Telefon 3-84

★
Modern fürdőszoba,
mosdó, klozet és egyéb vízvezetési
berendezések

Villamos vasalók,
főzőedények, égők és mindennemű
elektrotechnikai cikkek

Szerelések
és javítások eszközlése garancia
mellett

Selyemernyők
és drótformák állandó nagy
raktára

Modernül berendezett
javítóműhely

Üzlet:
Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2-14

KÖZGAZDASÁG

Uj pályázatot irnak ki a bakancs-
szállítókra. A „Consum“ jelenti Bukarestből:
Tancred Constantinescu kereskedelmi és iparügyi
miniszter szakértők meghallgatása után elfogadta a
regáti és erdélyi cipész-kisiparosoknak bakancs-
szállítási ajánlatát. Az ajánlat szerint a bakancs-
egységára négyszázötven lej, amit a miniszter el-
fogadhatónak tartott. A kisiparosok kétszázötven-
ezer pár leszállítását vállalták, ebből a mennyi-
ségből százezret az erdélyi cipész-kisiparosok szállí-
tanának. A többi szükségletre vonatkozólag a mi-
niszter megkérdezte a bőr- és cipőnagyiparosokat,
vajjon hajlandók-e hasonló minőségű bakancsot a
kisiparosok által elfogadott áron szállítani. A nagy-
iparosok tagadó válaszára a miniszter elhatározta,
hogy új pályázatot ír ki a bakancsöbblét szállí-
tására. Ebben a pályázatban az a nevezetes, hogy
külföldi szállítók is résztvehetnek benne.

Mennyi bankjegy van forgalomban?
Bukarestből jelentik: A Banca Nationala legutóbbi
helyzetjelentése szerint a forgalomban levő bank-
jegyek készlete január 1-től fogva 80 millió 138
ezer lejjel csökkent, jelenleg tehát 17 milliárd 760
millió 863 ezer lej van forgalomban. Az érepenz-
készlet nem változott és ez 6 milliárd 11 millió
658 lejt tesz ki.

Uj alapítások Dicsőszentmártonban.
Dicsőszentmártonból jelentik: A város ipari fej-
lődése következtében halad előre. Ujabbán a Gló-
bus zománczó vállalat tulajdonosai Fritz Weisz-
mann és Bernhard Rosenstrauch a gyárat rész-
vénytársasággá bővítik ki körülbelül egymillió lej
alaptőkével. Egy budapesti érdekeltség tőlemez
gyártására kért koncessziót, amit valószínűleg a
közeli napokban meg is kap. A gyár nagyará-
nyunak készül és a belföldi szükségleten kívül a
keleti országokba való kivitelre is be fog ren-
dezkedni.

A magyar közszállítók valorizálva
kérik követeléseik kifizetését. Budapestről jelen-
tik: A korona állandó esése nagy veszteséget jelent
azoknak a vállalkozóknak, akik pályázat útján
állami szállításokat eszközöltek és azokat le is bo-
nyolították. Minthogy az állam csak késedelmesen

és csak részletekben egyenlítette ki a közszállítók
követeléseit, ezek nem elégsznek meg a követel-
ések egyszerű kifizetésével, hanem valorizációs
alapon állították fel követeléseiket és eziránt néhány
esetben már pert is indítottak a kincstár ellen.

Agyagárugyár Medgyesen. Szászmed-
gyesről jelentik: A Citrom-család egy nagyváradi
érdekeltséggel agyagárugyárt készüli berendezni.
A terv felett egyelőre csak tárgyalások folynak,
azonban elég kedvező kilátásokkal.

A mai valutapiac

A piac ma a francia franknak Zürichben
való rohamos esése jegyében indult. A piac tar-
tózkodónak mutatkozott és az a körülmény sem
tudta a forgalmat felfokozni, hogy a lej 2-95-re
javult. Az árak nagyon kevés tüzetkötés mellett a
következők: osztrák korona 357-358, belföldi ma-
gyar korona 240-250, cseh korona 569-571, fran-
cia frank 9-10-9-15, svájci frank 34-45-34-50,
dollár 197-5-198-5, font sterling 855-856, olasz
lira 8-70-8-72, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac február 9-én:

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, márka
-, leva 130, török lira 100, font sterling 850,
francia frank 940, svájci frank 35-50, olasz lira
880, drachma 400, dinár 230, dollár 197, lengyel
márka 25, osztr. korona 29, magyar korona 45,
cseh korona 570.

Zürich. Nyitás - Zárlat: Berlin 107-5-107-5,
Amsterdam 215^{1/4}-215^{3/8}, Newyork 574-75-575,
London 2472-5-2470, Páris 26-10-26-00, Mi-
lano 2516-25-2510, Prága 1660-1670, Bu-
dapest 200-200, Belgrád 685-685, Baka-
rest 295-295, Varsó-, Bécs 81-05-81-05.

Befejezték a magyar-osztrák érték-
forgalmi tanácskozásokat. Budapestről jelentik:
A magyar-osztrák értékforgalmi tanácskozások pé-
ntek délután eredményesen befejeződtek. A tanács-
kozáson sikerült megállapodásra jutni a külföldi
korona-követelések felett való rendelkezések tekin-
tetében. Meghatározták a belföldi korona forgalmát
jogi és közgazdasági vonatkozásaiban. Ezenfelül
sikerült a rendelkezési és átruházási jog tekintetében
is olyan megállapodásokat létesíteni, amelyek
kielégítik a tanácskozásoknak magyar és osztrák
részvevőit egyaránt.

Zsák & Ponyva

Vétel! Eladás
Kölcsönintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timisoara

II., Piata Traian 2. szám. Sörgőnyom: Albala Timisoara-Fabrica
Interurban telefon 60

Önmaga ellen vét, Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada
Bariju (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Az összes

babyápolási cikketek és gummiárukat

nagy választékban tart a „Hercules“ Babyház

Pályázat

Az aiudi (nagyenyedi) orth. izr. hitközség
mesgiach (reiner) előmádkozó és II. metszői
állásra pályázatot hirdet. Kiseb családdal bíró
pályázók előnyben részesülnek. Javadalmazás
megegyezés szerint. Ajánlatok a következő címre
küldendők: Nagyenyedi aut. orth. izr. hitközség.

Schmidt Mór s. k. Fesztinger A. Dávid s. k.
hitközségi jegyző hitközségi elnök

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és teki ut s
sajnálja az utat meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI-BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
sztalosok furnírszükségleteket legolcsóbban itt szerezhetik be

"TETRA" BABYKELENGYE

68.- lej a „Hercules“ Babyházban / Tetra pelenka

BRAUN ARNOLD

Oradea-Mare (Nagyvárad), Szarvas-sor 17
Villanyerőre berendezett

bádogáru üzeme

Nagy raktár hitelesített űrmértékekből és háztartási
felszerelésekből

Róka, kelme, Szőrmefestés,

vegyszerítés legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvi-
lágosítás az összes fiókokban

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsír, mert ez
tiszt, egészséges és kiadós!

חשך ושל פסח
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készüli, szigoruan
ortodox rituális előírás szerint.

Képvisele: HIENZ VILMOS

tette ki a közszállítók...
esnek meg a követel...
el, hanem valorizációs...
seiket és eziránt néhány...
ak a kincstár ellen.

Edgyesen. Szászmed...
család egy nagyváradi...
at készül berendezni...
tárgyalások folynak...
okkal.

Utapiac
franknak Zürichben...
en indult. A piac tar...
az a körülmény sem...
hogy a lej 2-95-re...
s üzletkötés mellett a...
357-358, belöldi ma...
rona 569-571, fran...
frank 34 45-34 50...
rling 855-856, olasz...
2-35.

ár 9-én:
napoleon 800, márka...
0, font sterling 850...
bank 35 50, olasz lira...
dollar 197, lengyel...
magyar korona 45,

Berlin 107-5-107-5...
ewyork 574-75-575...
s 26 10-26-00, Mi...
1660-1670, Bu...
685-685, Baka...
es 81-05-81-05.

gyar-osztrák érték...
Budapestről jelentik...
bi tanácskozások pén...
ejeződtek. A tanács...
sra jutni a külföldi...
rendelkezések tekin...
öldi korona forgalmát...
ozásaiban. Ezenfelül...
házási jog tekinteté...
létesíteni, amelyek...
magyar és osztrák

onyva
Eladás
műhely
miszoara
Alfala Timisoara-Fabrica
40

vét, ha nem
gyi-

Cluj, gyár Strada
vétel helyek: Kos...
utca 23. szám alatt

ikkekét
rukát
rcules" Babyház

orth, izr. hitközség...
zó és II. metszői...
bb családdal bíró...
ek. Javadalmazás...
a következő címre...
orth, izr. hitközség...
ger A. Dávid s. k...
községi elnök

ngorát
elyre és teki ats...
meg a
RÉTI
-TÁRS. butortermék...
bban itt szerezhetik be

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Habima Kassán a Nemzeti Színház színpadán játszott. Kassáról jelentik: A Hakoah közbenjárására a Habima a Nemzeti Színház színpadán rendezhette két bucsuelőadását, amely alkalommal a színház megtelt közönséggel. Az előadás végén a közönség kívánságára Stramer néhány zsidó dalt adott elő, amelyek szövegükkel és melankólikus dallamokkal magukkal ragadták a bucsú közönséget.

Grozavescu Budapesten. Mint értesítjük, Trajan Grozavescu, a kolozsvári román opera volt tagja kedden és csütörtökön vendégszerepel a budapesti Operaházban. A Rigoletto és Tosca főszerepeit éneкли, partnere Sándor Erzsé lesz.

Uj operett Offenbach zenéjéből. Bécsből jelentik: A bécsi Volksoperben legutóbb egy Tanagra című új operett került bemutatásra, amelynek szövegét Friedmann Oszkár írta, zenéjét pedig Lafitte Károly állította össze Offenbach melódiáiból. A közönségnek nagyon tetszett az operett — zenéje.

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA
Vasárnap: Carmen.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA.
Vasárnap d. u.: Luxemburg grófja.
Este: Dolovai nábob leánya.

Hétfő: Hamlet.
Kedd: Tosca.
Szerda: Az utolsó szó.
Csütörtök: Dandin György.
Péntek: Hattyulovag.
Szombat d. u.: Gazsi és Mercedes.
Este: Üldöz a pénz. Operette újdonság először.
Vasárnap d. u.: A cigány.
Este: Üldöz a pénz.
Hétfő: Üldöz a pénz.

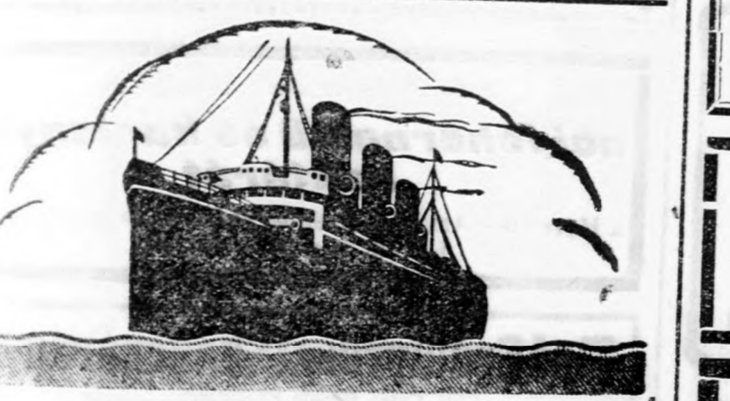
MOZGÓK MŰSORA
Vasárnap, február 10.

Select-Mozgó: Drámai esemény! A pénz. Megkapó társadalmi dráma 5 felvonásban Főszerepben: Francesca Bertini.
Hétfő, febr. 11. **Fatty-Charlot-Zigotto. Kacagó verseny!**

Uránia-Mozgó: Maciste s az ezüstkirály leánya. Rendkívül érdekes szerelmi dráma 6 felvonásban. Főszerepben a kitenő Maciste.

Apolló-Mozgó: A rejtelmek háza. IV. rész. Főszerepben Ivan Mosjoukine.
Hétfő febr. 11. Szenzáció! Az élő propeller.

"HERCULES"
REKLÁM SPORT-KOCSI
Igen tartós és szép kivitelben 375.- lej a Hercules-Babyházban

Értesítés
Igen tisztelt utasainkkal ezennel közöljük, hogy a **Hamburg-Amerika Linie** közös szolgálatban az **United-American Lineval**

közvetlen járatot nyitott **Hamburgból Kanadába**

Kérjük utasainkat, akik fenti utazás végett hozzánk fordultak, valamint azokat, akik Kanadába akarnak hajójunkon utazni, hogy mielőbb hozzánk forduljanak a lehető leggyorsabb elutazás miatt szükséges felvilágosítások megadása céljából.

Teljes tisztelettel
LÁZAR H. LAZAROVITZ
a Hamburg-Amerika Linie vezérképviselője
Oradea-Mare, Piata Mihai Viteazul 5.
Bucuresti, Calea Grivitei 183.

Villanyerőre berendezett

faáruüzem,
gyárt háztartási, irodai, iskolai, sport és játék tömegekket, egészben vagy részben azonnal **eladó.**

Rizikómentes vállalkozás. — Kis befektetés, nagy forgalom, rendkívüli fejlődési lehetőség, rentabilis, nyugodt megélhetés.

Biztos jövő!
Grosz M., Satu-Mare, Str. Mircea cel Mare 69.

Legszebb **keresztelőajándékok**
csak a speciális Hercules-Babyházban kaphatók

Szülőoltvány
amerikai alanyvessző
garantált fajtisza kapható
Gaspari Fr.-nél, Medgyes
Tessék írjegyzéket kérni!
Kappel Anzeige Sibiu

»GANZ«

FÉLE
VILLAMOSSAGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÉS TÁRSA
CLUJ, STRADA REGINA MARIA 16. SZ.
SÜRGÖNYCIM: ALTERNO
TELEFON 991

Villamos generatorok, dinamók, motorok és transzformatorokból, valamint váltóáramú árammérőórákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár. Bizományi raktár minden nagyobb városban. Költségvetéseket díjmentesen ad.

Ganz és Társa Danubius Rt. képvisellete
benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyukra, téglagyári berendezésekre és vasuti kocsikra, valamint azok tartozékaira. Lloyd 1572

Kisvasuti apróanyagot és „S” talpfakapcsokat
raktárról szállítok
Hoffmann Sándor gépészmérnök gépműhelye Cluj-Kolozsvár, Székely-ut 2. szám alatt

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!
GYAPJUIPAR R.-T.
SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.
CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Szavatoljuk,
hogy 1 kilogram Marx-féle email- vagy padlóakkal 2 négyzetméterrel többet festhet, mint ugyanannyi bármely más gyártmányuval

Lera-
kat:

Rados & Co. festéknagykereskedése Cluj
Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 21. szám alatt
Telefon 632

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20
Készíti a legszebb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és Ujrafoncsorozás
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

APRÓHIRDETÉSEK

Ne vásároljon addig könyvet, míg át nem olvasta az Uj Kelet könyvhirdetéseit!

Butor! Legelőcsőbb be-
vásárlási forrás. Klein
Izsák, Unió-u. 21. 1581

**Bel- és külföldi fuvar-
leveleket** díjmentesen fe-
lülvizsgál és fuvardíj-
többletet a legrövidebb
időn belül folyósít **Recom-
pens** nemzetközi fuvar-
levél felülvizsgáló intézet
Timișoara, Helvét-u. 8.
1643

Zsidó családnál fiatal-
ember lakást és kosztot kap-
hat. Egyetem-u. 5.

Nőül vennék 35-40
éves izraelita hajadont v.
özvegycet, aki jó gazdasz-
szony és engem kanti-
vendéglő vagy hasonlő
vállalkozáshoz hozzásegí-
tene. Leveleket „48 éves
becstületes kereskedő“ je-
ligére postrestante Szi-
lágysomlyó. kérek 6799

**Önálló, vidéki, vagyo-
nos kereskedő** feleségül
venne 25 év körüli szolid
nőleányt, kinek 150-200
ezer lei hozománya van.
Csak teljes című levele-
ket „Komoly“ 32 jelígre
a kiadóba kérek. 6790

Kéz az ágy alatt. Pu-
rimi tréfa. Két férfi és
két nő szereplővel, köny-
nyen előadható. Székely
Béla purimi prologusával,
egyszeri előadás jogával
350 lei. Uj Kelet könyv-
osztálya.

**Akik elmentek és akik
ittmaradtak.** Arvajáték,
kis jelenet, egy nő és két
gyermekszereplővel, egy-
szeri előadás joga 250 lei.
Uj Kelet könyvosztálya.

PARFUMS · POU DRES · LOTIONS
LT · PIVER
AZURÉA POMPÉIA
FLORAMYE TRÉFLE INCARNAT

Gloria
DUPLA MALÁTA TÁPSÓR
A tordai sörgyár r.-t.
különleges gyártmánya

Kaiser-Borax

Lemosás
Mindenkinek nagy
Áldás

Zsák

Zsineg Kötél
HAVAS DEZSÓ
TIMISOARA

Teljes
babykelengyét 850 lejtől

feljebb csak a
speciális Hercules-Babyházban vásárolhat

**Figyelem
a nagy
vashid
sarkára!**

Aranyat, platinát és
drágaköveket a leg-
magasabb árban be-
váltak. Legelőcsőbb
bevásárlási forrás
ékszerekben, órák-
ban, disztárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

Telefon-
sz. 81. **LÁDAGYÁR** Flóküzlet
Egeres

Mindenemű ládákat és fadobozokat összeszegezeti és sze-
szedett részekben megrendelésre azonnal készít és
szállít a legelőcsőbb napi áron

Sajovics és Lobovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernant (volt Kajántól-ut) 1 szám

Szenzációs árakban árusítja ki
**női fehérnemű és harisnya-
raktárát**
a Hercules-Áruház, Szentegyház- és Bolyai-u. sarok
1-a női ing 91.- lej stb.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürghönc: Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
Fogószati arany * Arany, ezüst és
és farrasztó ** platinabeváltás!
Kienzele és Schwarzwald órákban, valamint kinaezüst
tárgyakban nagy lerakat.
Osak viszontelárusítóknak!

Raglánok,
öltönyök, gyermekruhák
megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piața Unirei 14.
Telefon 431.

Nélkülözhetetlen

villamos vízmelegítőkülönlegességek orvosoknak, fogorvosoknak, vízvezetékes mosdókhoz,
villamos zseblámpakülönlegességek utazáshoz és robbanóanyagok kezeléséhez,
soha el nem romló előszobaesengő minden lakásban!
Vételkényszer nélkül működésben megtekinthetők

Pallos és Markó okl. gépészmérnökknél Cluj-Kolozsvár,
Strada N. Jorga (Jókai-utca) 7. Telefon 650.

Lampionok, konfetti, szer-
pentin és álarc állandó *
nagy raktára. Gyermek-
játék-, rövid- és galanterie
áru nagyban és kicsinyben
kapható. Gyermekkoscsik
és utazóböröndök teljes
kiárusítása. Kérjük kira-
kati árainkat megtekinteni *

**Férfi fehérnemű és férfidivatok-
kekből nagy raktárt rendeztünk be**
feltűnő olcsó árak mellett

Eisenstädter Fülöp és Tsa
v. Lakatos-Áruház
Cluj, Strada Regina Maria 13. (volt Deák Ferenc-u.)

של פסח **HUSVÉTI ÁRU** של פסח

Értesítjük igen tisztelt vevőinket és a fogyasztó közönséget, hogy ez
évből ismét forgalomba hozzuk a tiszta cikóriából készült közkedvelt

של פסח **UHU kávépótlékot,**

mely főtisztelendő **Koppel Reich ur** a budapesti aut. orth hitközség
főrabbiának szigorú felügyelete alatt készül és ennél fogva rituális
szempontból minden igénynek megfelel.

Előjegyzéseket elfogad:

Hienz Vilmos, Kolozsvár,
Bíró József, Nagyvárad,
Trattner Sámuel, Szatmár,
Grosz Lajos és Fia, Temesvár.

**Kőhányai Polgári
Serfőző- és Szent István
tápszerművek r.-t.**